

Undervisningsbeskrivelse

Termin	maj-juni 2019
Institution	Favrskov Gymnasium
Uddannelse	stx
Fag og niveau	Kemi B
Lærer	Ruth Bluhm
Hold	2yKeB

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Stoffer og blandinger
Titel 2	Atomer - verdens mindste byggesten
Titel 3	Kemiske bindinger - ionbinding
Titel 4	Kemiske bindinger - elektronparbinding
Titel 5	Mængdeberegninger
Titel 6	Opløsninger
Titel 7	Organisk kemi - carbonhydrider og alkoholer
Titel 8	Syrer og baser - surt eller basisk
Titel 9	Redoxreaktioner
Titel 10	Organisk kemi - fedtstoffer, proteiner og carbohydrater
Titel 11	Kemisk ligevægt
Titel 12	Syre-baseligevægte
Titel 13	Reaktionshastighed og katalyse
Titel 14	Medicin

Titel 1	Stoffer og blandinger
Indhold	<p>Intro til kemi Sammenhængen mellem stoffernes opbygning og tilstandsform henholdsvis blandbarhed.</p> <p><u>Materiale:</u> Parbo, Nyvad, Mortensen: Kend Kemien 1, 2.udgave. Kap.1: s. 11 -25</p> <p><u>Eksperimentelt arbejde:</u> Tegn på kemisk reaktion Sublimation af diiod (Demo)</p> <p>Polære- og upolære stoffers blandbarhed (heptan, vand, dichlormethan og diiod) Blandbarhed (Demo)</p>
Omfang	5 blokke a`95 min
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> - At opnå kendskab til naturvidenskabelig tankegang og metode - At udføre kemiske eksperimenter
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/eksperimentelt arbejde i mindre grupper

Titel 2	ATOMER- verdens mindste byggesten
Indhold	<p>Atommodeller, isotoper, skalmodellen, elektronfordeling i skallerne. Grundstoffernes Periodesystem, ædelgas struktur.</p> <p><u>Materiale:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 1, 2. udg.: Kap.3: s. 40-52, 55-57</p> <p>One Note: Atomets størrelsesforhold (figur)</p> <p><u>Eksperimentelt:</u> Undersøgelse af flammefarver Natriums reaktion med vand (D)</p>
Omfang	4 blokke á 95 min
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> - at se sammenhængen imellem atomernes elektronstruktur og kemiske egenskaber - at observere og beskrive forsøg - at relatere observationer med det kemiske symbolsprog (kemiske formler og reaktionsskema)
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning pararbejde eksperimentelt arbejde i mindre grupper</p>

Titel 3	Kemiske bindinger - ionbinding
Indhold	<p>Kemisk binding i relation til stoffernes opbygning, tilstandsform, kogepunktsforhold og opløselighedsforhold.</p> <p>Iondannelse, ionforbindelser, formelenhed og navn, ionforbindelsers opløselighed i vand, fældningsreaktioner.</p> <p><u>Materiale:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 1, 2. udg.: Kap.4: s. 61-77</p> <p>One Note: Alkoholers polaritet og blandbarhed med vand.</p> <p><u>Eksperimentelt arbejde:</u> Afbrænding af magnesium (se under tavlenoten ionbinding) (demo) Elektrolyse af rent vand og elektrolyse af saltvand (incl. elektrodeprocesser) se under tavlenoten: salte opløst i vand (demo) Dannelse af bundfald (demo) Fældningsreaktioner - detektivopgave (Rapport.)</p>
Omfang	6 blokke
Særlige fokus-punkter	<p>Rapportarbejde - afklaring af hvad en rapport skal indeholde</p> <ul style="list-style-type: none"> - at opnå viden om og forståelse for sammenhængen imellem stoffer opbygning og egenskaber <p>at observere og beskrive forsøg</p> <ul style="list-style-type: none"> - at relatere observationer med det kemiske symbolsprog (kemiske formler og reaktionsskema)
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/ pararbejde/eksperimentelt arbejde i mindre grupper

Titel 4	Kemiske bindinger - elektronparbinding
Indhold	<p>Kemisk binding i relation til stoffernes opbygning, tilstandsform, blandbarhedsforhold.</p> <p>Elektronparbinding, ædelgasreglen, dannelse af molekyler, molekylers rumlige form, elektronegativitet, polaritet.</p> <p><u>Materiale:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 1, 2. udg.: Kap.5: s. 81-95</p> <p>Arbejdsark: Molekyler og elektronprikformler. Arbejdsark: molekylmodeller.</p> <p><u>Eksperimentelt arbejde:</u> Polære og upolære molekyler (igen) afbøjning af vandstråle (lærebogen s. 90) (demo) Ethanol's polære egenskaber</p>
Omfang	5 blokke
Særlige fokus-punkter	<ul style="list-style-type: none"> -arbejdet med bindingers og molekylers polaritet - teoretisk - og ved brug af molekylbyggesæt.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning /pararbejde/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde i mindre grupper

Titel 5	Mængdeberegninger
Indhold	<p>Mængdeberegninger i relation til reaktionsskemaer</p> <p>Formelmasse, molbegrebet, molarmasse, gasser, molart volumen.</p> <p><u>Materiale:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 1, 2. udg.: Kap.6: s. 99-113</p> <p><u>Eksperimentelt arbejde:</u> Reaktionen mellem dihydrogen og dioxygen (D) Strandskaller. Natron - et kemisk hævemiddel. Kvantitativ analyse af natron (Rapport)</p>
Omfang	6 blokke
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> - At relatere et reaktionsskema til stofmængdeforhold - Opgavetræning i mængdeberegninger
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning /pararbejde/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde i mindre grupper

Titel 6	Opløsninger
Indhold	<p>Stofmængdekonzentration, formel- og aktuel koncentration. Fremstilling af opløsninger, fortynding. Fældningstitrering, grænseværdier.</p> <p><u>Materiale:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 1, 2. udg.: Kap.7: s.121-129</p> <p><u>Ekspérimentelt arbejde:</u> Fældningstitreringer: Bestemmelse af saltindholdet i smør.</p>
Omfang	3 blokke
Særlige fokus-punkter	<ul style="list-style-type: none"> - at opnå viden om kvalitative og kvantitative analysemetoder - træning i opgaveløsning, der indeholder mængdeberegninger i relation til opløsninger
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/pararbejde /anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/ekspérimentelt arbejde i mindre grupper

Titel 7	Organiske forbindelser - carbonhydrider og alkoholer
Indhold	<p>Stofkendskab til organiske forbindelser, herunder anvendelse af stofferne</p> <p>Alkaner, alkener og alkyner: Struktur, navn og egenskaber, herunder struktur- og cis-trans isomeri. Alkoholers struktur, navn, egenskaber og anvendelse.</p> <p><u>Materiale:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 1, 2. udg.: Kap.9: s. 151-171</p> <p>One Note arbejdsark: Hydrogenbindinger og alkoholers egenskaber</p> <p>Helge Mygind m.fl. Basiskemi B, Haase og søn, 2010: Nogle organiske reaktionstyper: s. 127, 13-134</p> <p><u>Eksperimentelt:</u> Oxidation af ethanol til ethanal på en gødende kobberspiral. (D) Carbonhydrideres reaktionstyper (rapport)</p>
	8 blokke
Særlige fokus-punkter	<ul style="list-style-type: none"> - træning i selv at kunne tegne strukturformler (forskellige varianter) - at redegøre for sammenhængen mellem struktur og egenskaber for organiske stoffer samt redegøre for deres anvendelse i hverdag og i teknologisk sammenhæng
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning/pararbejde /</p> <p>Skriftligt arbejde:</p> <p>Løsning af opgaver: Navngivning, isomeri og diverse strukturer.</p>

Titel 8	Syrer og baser - surt eller basisk
Indhold	<p>Syrer og basers egenskaber, syre-basereaktioner, syrer og basers styrke, korre- sponderende syre-basepar, pH-begrebet og pH måling, syre-basetitrering, pH-titrerkurver.</p> <p><u>Materiale:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 1, 2. udg.: Kap.10: s. 181-198</p> <p><u>Eksperimentelt:</u> Intro: Boblepulver Ammoniak og hydrogenchlorid (demo) Ioners syre-basereaktioner pH i stærk syreopløsning og i en svag syreopløsning, samme koncentration(demo) Appelsiner og citroner. Titrerkurven for citronsyre udleveret. Titrering af xM HCl med pH-måling (LoggerPro) (demo) Eddikesyre i husholdningseddike (rapport)</p> <p>.</p>
Omfang	15 blokke
Særlige fokus- punkter	<ul style="list-style-type: none"> - at tilrettelægge og udføre kemiske eksperimenter med udgangspunkt i kendte metoder - her specielt den kvantitative analyse: titrering - træning i opgaveløsning inden for syre-base teorien
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/ anvendelse af fagprogrammet, LoggerPro/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 9	Redoxreaktioner
Indhold	<p>Oxidation og reduktion, spændingsrækken, oxidationstal, afstemning af reaktionsskemaer for redoxreaktioner, redoxtitrering.</p> <p><u>Materiale:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 1, 2. udg.: Kap.11: s. 203-212(midt), 214-217</p> <p>One Note tavlenote: Redox ved organiske stoffer - Herunder oxidation af alkoholer</p> <p>Opgaveark: redoxreaktioner</p> <p><u>Eksperimentelt:</u> Afbrænding af magnesium (igen) Metallernes spændingsrække Mangans oxidationstal - se s. 216 i lærebogen: Reduktion af kaliumpermanganat. (Demo)</p> <p>Redoxtitrering. Jernindholdet i ståluld (rapport)</p>
Omfang	8 blokke
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> - At tilrettelægge og kunne udføre eksperimenter - At kunne registrere og efterbehandle data og iagttagelser - At kunne formidle forsøgsresultater
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/ pararbejde/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde i mindre grupper

Titel 10	Organisk kemi - fedtstoffer, proteiner og carbohydrater
Indhold	<p>Kosten - kemisk set</p> <p><u>Materialer:</u> Helge Mygind m.fl. Basiskemi B, Haase og søn, 2010: <i>Estere s. 167-170</i></p> <p>Helge Mygind m.fl. Basiskemi C, Haase og søn, 2010: <i>Aromatiske carbonhydrider s. 141-144</i></p> <p>Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 1, 2. udg.: <i>Fedtstoffer (triglycerider) s. 223-233</i> Iodtalstabel.</p> <p>Helge Mygind m.fl. Basiskemi B, Haase og søn, 2010: <i>Aminosyrer og proteiner s. 238-243</i></p> <p>Helge Mygind m.fl. Basiskemi A, Haase og søn, 2010: <i>Proteiners struktur s. 165-172</i></p> <p>Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 2, 1. udg. 2007 <i>Carbohydrater s. 147-153</i> Lys og farver, spektrofotometri s. 39-42ned</p> <p><u>Eksperimentelt:</u> Esterdannelse. Fremstilling af dufte. Iodtalsbestemmelse for et fedtstof. (Rapport) (et fedtstofs indhold af dobbeltbindinger) Carbohydraters reaktion med Fehlings reagens. Proteinbestemmelse ved direkte spektrofotometri (SRO)</p>
Omfang	24 blokke
Særlige fokus-punkter	<ul style="list-style-type: none"> - at få indsigt i et af kemiens emner med relation til elevernes hverdag - at få kendskab til anvendelse af den spektrofotometriske metode - både kvalitativt og kvantitativt.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning /projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammet Marwin sketch /skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 11	Kemisk ligevægt
Indhold	<p>Dynamisk ligevægt – hvad forstås ved en sådan? Le Chateliers Princip (forskydningsprincippet). Reaktionsbrøk og ligevægtskonstant. Ligevægtsloven</p> <p><u>Materialer:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 2, 1. udg. 2007 s. 61- 76</p> <p>One Note: Komplekser</p> <p>Løsning af opgaver i forskydningsprincippet. Incl. ligevægte indeholdende faste stoffer.</p> <p><u>Eksperimentelt:</u> Reversible reaktioner med bromthymolblåt s. 65 i KK2 (Demo) Kobber(II)-komplekser (demo) Kemisk ligevægt (Le Chateliers princip). Rapport.</p>
Omfang	8 blokke
Særlige fokus-punkter	<ul style="list-style-type: none"> - at kunne redegøre for og behandle kemisk ligevægt på kvalitativt og kvantitativt grundlag - at formidle kemifaglig stof såvel skriftligt som mundtligt
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning /pararbejde/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 12	Syre-baseligevægte
Indhold	<p>Vand selvionisering. pH og pOH Stærke- og svage syrer. Syrestyrkekonstant og styrkeeksponent. Baser. Basestyrkekonstant og styrkeeksponent. Styrkeforhold mellem korresponderende syre-basepar. Sure og basiske salte. Pufferopløsninger. Syre-basetitreringer af polyhydrone syrer.</p> <p><u>Materialer:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 2, 1. udg. 2007 s. 81-96ned, 98-104</p> <p><u>Eksperimentelt.</u> Ioners syre-baseegenskaber (se under titel 8) En svag syres ioniseringsgrad. Phosphorsyre i Coca-Cola. Rapport</p> <p>Phosphatpuffer : (Demo)) Fremstilling. Puffervirkning: se s. 94-95, men med methylrødt og phenolphthalein i stedet for pH-måling.</p>
Omfang	8 blokke
Særlige fokus-punkter	Syre-basetitrering som analysemetode - her specielt titrerkurver for polyhydrone syrer, hvor pH-målinger udføres ved hjælp af pH-sensor og LoggerPro.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/ /anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 13	Reaktionshastighed og katalyse
Indhold	<p>Katalysator og Reaktionshastighed. Definitioner. Faktorer, der påvirker reaktionshastigheden. Reaktionsprofil. (Kollisionsteorien.) (Kinetisk molekylteori) Homogen- og heterogen katalyse</p> <p><u>Materialer:</u> Tavlenoten: Reaktionshastighed Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 2, 1. udg. 2007 s. 205-215mi, 216-219</p> <p>Eksempel på en industriel meget vigtig proces: Ammoniakfremstilling, hvor anvendelse af en katalysator er af afgørende betydning. KK2 s. 219-221n Supplement ammoniakfremstilling (One Note materialer): 2 sider</p> <p><u>Eksperimentelt:</u> Se tavlenoten: katalyse. Spaltning af hydrogenperoxid (demo) med brunsten heterogen med kaliumiodid homogen med enzymer (rå kartofler, hel og revet)</p>
Omfang	3 blokke
Særlige fokus-punkter	<p>At opnå kendskab til den vigtige rolle, som kemiske industri har for vores samfundsudvikling: Her katalysatorers betydning</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/ skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 14	Medicin
Indhold	<p>Hvad er et lægemiddel? Et godt lægemiddel? Naturens medicin. Signalstoffer i nervesystemet. Hvordan virker medicin? Smertestillende medicin i håndkøb.</p> <p><u>Materialer:</u> Henrik Parbo, Annette Nyvad, Kim Kusk Mortensen: Kend kemien 2, 1. udg. 2007 s. 241-254, 258-261(linie8)</p> <p><u>Eksperimentelt:</u> Organisk syntese: Fremstilling af acetylsalicylsyre</p>
Omfang	6 blokke
Særlige fokuspunkter	Et eksempel på et stort område, hvor kemien har stor betydning for menneskeheden.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/ skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde